

De Font de Mora a Català, passant pels ibers

El desig del PP de modificar la definició de “valencià” que recull el diccionari de la RAE ha dut la Generalitat Valenciana a atemptar de nou contra l'autonomia –prevista a la llei– de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. Sota la pretensió d'eliminar la fórmula “varietat del català”, el PP contravé l'AVL i remet l'origen del valencià a l'època ibera.

Alejandro Font de Mora, en una imatge de la seua etapa com a conseller d'Educació, Cultura i Esport, quan va aprovar-se el dictamen de l'AVL que admet la unitat de la llengua catalana.

El 22 de desembre del 2004 ha passat a la història com el 23-F valencià. Alejandro Font de Mora, conseller d'Educació, Cultura i Esport de Francisco Camps, va irrompre a la sala del monestir de Sant Miquel dels Reis –seu de la Biblioteca Valenciana i antiga presó– on estaven reunits els components de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL) per aprovar un dictamen que admetia la unitat de la llengua catalana.

La sorpresa que causà l'entrada d'Antonio Tejero al Congrés dels Diputats fou molt superior a la generada per Font de Mora, però. La vespra d'accedir de manera sobtada al plenari de l'AVL, el conseller ja havia recomanat telefònicament a alguns membres que deposaren la seua actitud, tot i que que la llei de creació en remarca l'autonomia per tal de “garantir la seua objectivitat i independència”.

Font de Mora va advertir-los que, a fi d'imposar-hi el seu criteri, augmentaria fins a 30 el nombre d'acadèmics o dissoldria l'entitat. 13 dels 21 que en formaven part estaven resolts a aprovar la fórmula “valencià/català” per a referir-se a la llengua comuna, però l'aleshores presidenta de la institució, Ascensió Figueres –que havia estat diputada del PP i ara ho torna a ser–, va acatar la ingerència del Consell i va eliminar *in extremis* aquell punt de l'ordre del dia.

Eduardo Zaplana, collat per l'acord de governabilitat de José María Aznar i Jordi Pujol, havia parit l'AVL l'any 1998 amb el suport del PSPV-PSOE i la voluntat de pacificar el conflicte lingüístic que arrossegava el País Valencià. Per tant, les intromissions dels polítics en el camp de la filologia haurien d'haver conclòs a partir del 15 de juny del 2001, el dia en què les Corts van designar els 21 acadèmics de l'entitat: 10 de proposats pels socialistes –majoritàriament del món universitari–, cinc de suggerits pel PP –adscrius al secessionisme– i sis de consens entre tots dos partits, els únics que reunien els dos terços de la Cambra que preveia la llei per a efectuar-ne els nomenaments.

Socialistes i populars són els únics que fins ara s'han hagut de posar d'acord per a renovar les vacants de l'AVL, doncs. La llei preveu que després de 15 anys –a partir del 2016– l'elecció dels nous membres serà per cooptació, és a dir, que els escolliran els mateixos acadèmics, per bé que el PP, sota l'argument

de la crisi econòmica, vol reduir-ne els membres a només 11. Els socialistes, que es mostraven oberts a una reducció més modesta –15 acadèmics– ara no en volen ni sentir a parlar.

Els esdeveniments recents els fan desconfiar molt. I és que, enmig del desconcert per la gestió de la crisi i amb les enquestes en contra per primera vegada en molts anys, el PP valencià no ha dubtat a desenterrar la llengua com a arma política. Ho ha fet a través d'una iniciativa parlamentària signada pel seu síndic, Jorge Bellver, i inspirada pels diputats més reaccionaris, alguns dels quals –Rafael Ferraro, Fernando Giner– provinents de la moribunda Unió Valenciana (UV). La proposició no de llei en qüestió, avalada pel síndic adjunt, Rafael Maluenda –promotor del vet a l'expressió *País Valencià* a les Corts i que va haver de prendre's "una pastilleta" per recuperar-se de l'"impacte" que li va produir la mostra sobre els 30 anys d'autogovern exposada a l'exterior de l'hemicicle– i que també comptava amb el suport del conseller de Governació i Justícia, Serafín Castellano, remunta l'origen del valencià a l'època ibera –en concret, al segle VI aC– i insta la Reial Acadèmia Espanyola (RAE) a modificar la definició que en fa al seu diccionari.

La cinquena accepció de "valenciano" que recull la RAE fa saber que és una "variedad del catalán, que se usa en gran parte del antiguo reino de Valencia y se siente allí comúnmente como lengua propia". El PPCV aspira a eliminar la referència al català i que el valencià conste com a "llengua pròpia dels valencians que es parla a la major part de la Comunitat Valenciana". La seua proposició no de llei, redactada al marge de la normativa de l'AVL, no sols va generar discussions al si del Consell –el vice-president, José Ciscar, i la consellera d'Educació, Cultura i Esport, María José Català, van considerar-la extemporània, davant un Serafín Castellano que ha acollit a la seua consellera l'ex-president d'UV José Manual Miralles–, sinó que també va enfrontar l'executiu i el grup parlamentari. Des que fou escollit síndic parlamentari per Alberto Fabra, la tasca de Bellver ha aportat més fum que llum.

La reacció del vice-president i de la consellera va ser tan enèrgica com la de l'AVL, que va remetre un escrit oficial a les Corts en què explicava que "el va-

L'actual titular d'Educació, Cultura i Esport és María José Català, que la setmana passada va proposar la creació d'una comissió amb l'AVL i la RAE que modifique la definició de "valencià".

Alberto Fabra i els 20 membres que ara integren l'AVL, durant la recepció que va fer-los el 2011, en estrenar-se a la presidència de la Generalitat.

lencià, pròpiament dit, es va conformar a partir del segle XIII, en què fou dut ací pels repobladors catalans i aragonesos vinguts amb Jaume I, com demostra la història, la documentació medieval, l'onomàstica i la filologia, en especial la fonètica, la morfologia, la sintaxi i el lèxic històrics, que mostren la seua procedència del llatí. Per això, catalans, valencians, balears i els habitants d'altres territoris de l'antiga Corona d'Aragó, compartim una mateixa llengua, tot i que a causa del pas dels segles cada zona ha mantingut o incorporat formes i vocables propis". A més, l'AVL afirma que les "reliques dels pobles remots, com l'iber", són "inexistents o imperceptibles", i convida Jorge Bellver a consultar el dictamen del 9 de febrer del 2005.

En efecte, de seguida de la votació *interrupta* del dia de la rifà de Nadal del 2004, els acadèmics van redactar un altre dictamen que sí que va aconseguir la unanimitat dels vots. És el més important que ha emès l'AVL, es titula "Dictamen sobre els principis i criteris per a la

defensa de la denominació i entitat del valencià", i al seu primer punt deixa ben clar que "la llengua pròpia i històrica dels valencians, des del punt de vista de la filologia, és també la que compartixen les comunitats autònomes de Catalunya i de les Illes Balears i el Principat d'Andorra. Així mateix és la llengua històrica i pròpia d'altres territoris de la Corona d'Aragó (la franja oriental aragonesa, la ciutat sarda de l'Alguer i el departament francès dels Pirineus Orientals). Els diferents parlars de tots estos territoris constitueixen una llengua, és a dir, un mateix 'sistema lingüístic'" [sic].

Tot i això, Francisco Camps, en la seua primera compareixença a les Corts després de l'aprovació del dictamen, va eludir acatar-lo, tal com li demanava el líder socialista del moment, Joan Ignasi Pla. "En Espanya, que és un estat de dret, sols s'acaten les resolucions judicials", va etzibar Camps el 17 de febrer del 2005 des de la trona, a banda de sentenciar amb el seu estil tan particular: "Mai no negociaré el nom de la llengua". "Que tots els

valencians tinguen la tranquil·litat i la confiança que el valencià s'anomenarà valencià en València, en Espanya, en Europa i en el món, perquè aquest és el seu nom", va reblar.

Vuit anys més tard, el PP encara defuig el dictamen de l'AVL, una institució que no sols va impulsar com a partit en el govern, sinó que va blindar a la reforma estatutària del 2006, aprovada amb Francisco Camps al capdavant del Consell. Malgrat que la carta magna autòctona fa referència a l'"idioma valencià", l'AVL hi figura com a institució de la Generalitat –conjuntament amb la Sindicatura de Comptes, la Sindicatura de Greuges, el Consell Jurídic Consultiu i el Consell Econòmic i Social i el Consell Valencià de Cultura, però més autònoma que totes elles, perquè des del 2016 els seus membres no els escolliran les Corts– i, per tant, resulta ser la màxima autoritat en la matèria. El Consell Jurídic Consultiu –de què Camps ara forma part, com a membre nat– així va certificar-ho la setmana passada.